

Demencija

INFORMATIVNI LIST OD ŠVEDSKOG CENTRA ZA DEMENCIJU

Demenssjukdomar • faktablad på bosniska

Više različitih demencija

Demencija, ili kognitivne bolesti kako se također nazivaju, otežavaju razmišljanje, planiranje i komunikaciju. To je uzrokovano različitim vrstama oštećenja mozga. Simptomi se često pojavljuju postepeno i čine sve težim obavljanje svakodnevnih aktivnosti bez pomoći.

Nije prirodno starenje

Simptomi demencije su se dugo smatrali neizbježnom posljedicom starosti. Danas znamo da blizu 100 različitih stanja može dovesti do demencije. To nije prirodno starenje, ali je znatno češće u starijoj dobi. Od blizu 150.000 osoba koje imaju demenciju u Švedskoj, većina starijih od 75 godina.

Vrste demencija

Alzheimerova bolest je najčešća demencija i čini 60 - 70 posto svih slučajeva. Sljedeća po učestalosti je vaskularna demencija, također poznata kao demencija krvnih sudova. Često se javlja istovremeno s Alzheimerovom bolešću, tada se obično govori o mješovitoj demenciji.

Druge demencije su Lewyjeva tjelesna demencija, frontotemporalna demencija i Parkinsonova bolest s demencijom. Čak i zloupotreba alkohola i tumori mozga mogu dati simptome demencije.

Često počinje zaboravom

Rani znakovi demencije su obično zaboravnost i povećane poteškoće u snalaženju izvan svoje neposredne okoline. Stvari koje su se ranije mogle obaviti postaju teške za planiranje i izvršavanje. Jezik je pogođen jer sve češće dolazi do problema s pronalaženjem pravih riječi.

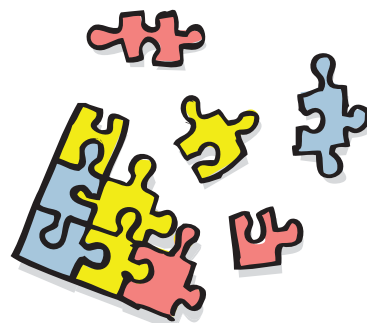
Čak i iritacija, potištenost i promjene ličnosti mogu biti dio kliničke slike bolesti. Simptomi variraju ovisno o vrsti bolesti i oštećenju.

Od blage do teške demencije

Demencija često ima dugotrajan tok kroz nekoliko godina. Bolest se razvija postepeno, pojavljuju se novi simptomi i sposobnosti se gube.

S vremenom, oboljela osoba treba sve više pomoći i podrške kako bi se nosila s svakodnevnim životom.

Tok bolesti obično se dijeli na tri faze: blaga, umjereno teška i teška demencija.

Rana dijagnoza je važna

Ne oklijevajte kontaktirati liječnika ako sumnjate na demenciju. Istraga bi trebala započeti što prije kako bi se na vrijeme dobila ispravna dijagnoza, pomoć i liječenje. Istraga obuhvata niz različitih testova i pregleda.

Postoji nekoliko stanja koja mogu dati simptome slične demenciji i koja se mogu izliječiti. Ako se dijagnostičira demencija, lijekovi u nekim slučajevima mogu ublažiti simptome. Pomagala i niz drugih mjera mogu olakšati svakodnevni život.

Planiranje za budućnost

Također je važno, kako za oboljelu osobu tako i za rodbinu, dobiti objašnjenje simptoma. Znanje o bolesti olakšava planiranje za dobar i smislen život. Dijeljenje iskustava s osobama u sličnoj situaciji često se doživljava kao vrijedno.

© Svenskt Demenscentrum

Više informativnih listova na bosanskom jeziku može se preuzeti sa web stranice Svenskt Demenscentrum:
www.demenscentrum.se/bs

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Demenssjukdomar

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Flera olika demenssjukdomar

Demenssjukdomar, eller kognitiva sjukdomar som de också kallas, gör det svårare att tänka, planera och kommunicera. Det beror på olika typer av skador i hjärnan. Symtomen kommer ofta smygande och gör det allt svårare att klara sina vardagliga aktiviteter utan hjälp.

Inget naturligt åldrande

Demenssymtom betraktades länge som en oundviklig följd av ålderdomen. Numera vet vi att närmare 100 olika sjukdomstillstånd kan leda till demens. Det är inget naturligt åldrande, däremot är det betydligt vanligare i hög ålder. Av de närmare 150 000 personer som har en demenssjukdom i Sverige är de allra flesta äldre än 75 år.

Exempel på demenssjukdomar

Alzheimers sjukdom är den vanligaste demenssjukdomen och står för 60–70 procent av samtliga fall. Näst vanligast är vaskulär demens, även kallad blodkärlsdemens. Den förekommer ofta samtidigt med Alzheimers sjukdom, då brukar man tala om blanddemens.

Andra demenssjukdomar är Lewykroppsdemens, frontotemporal demens och Parkinsons sjukdom med demens. Även alkoholmissbruk och hjärntumörer kan ge demenssymtom.

Börjar ofta med glömska

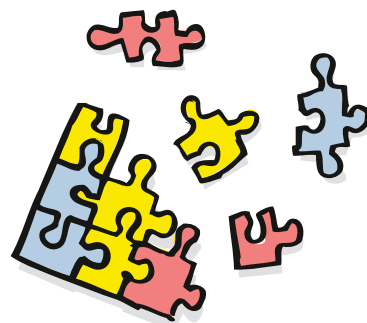
Tidiga tecken på demens är vanligen glömska och ökade besvär med att hitta utanför sin närmiljö. Saker som man tidigare klarade av blir svåra att planera och utföra. Språket drabbas av att man allt oftare får problem att hitta rätt ord.

Även irritation, nedstämdhet och personlighetsförändringar kan höra till sjukdomsbilden. Symtomen varierar beroende på typ av sjukdom och skada.

Från mild till svår demenssjukdom

Demenssjukdomen har ofta ett utdraget förlopp över många år. Sjukdomen utvecklas gradvis, nya symtom tillkommer och förmågor går förlorade. Efterhand behöver den sjuke allt mer hjälp och stöd för att klara sin vardag.

Sjukdomsförloppet brukar delas in i tre faser: mild, medelsvår och svår demenssjukdom.

Tidig diagnos viktig

Tveka inte att kontakta en läkare vid misstanke om demenssjukdom. En utredning bör snarast påbörjas för att i god tid få rätt diagnos, hjälp och behandling. Utredningen omfattar en rad olika tester och undersökningar.

Det finns flera sjukdomstillstånd som kan ge demensliknande symtom och som går att bota. Om en demenssjukdom diagnosticeras kan läkemedel i vissa fall lindra symtomen. Hjälpmedel och en rad andra insatser kan underlätta vardagen.

Planera för framtiden

Det är också viktigt, både för den som är sjuk och för de anhöriga, att få en förklaring till symtomen. Kunskap om sjukdomen gör det lättare att planera för ett bra och meningsfullt liv. Att dela erfarenheter med personer i liknande situation upplevs ofta som värdefullt.

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se